

**R. P. Martini De Esparza Artieda, Navarri, Theologi Societ.
Iesv, Cvrsvs Theologicvs**

iln decem Libros, & duos Tomos distributus, Ivxta Methodvm, Qva In
Scholis Societatis Iesv communiter traditur annis quaternis

Continens Secvndam Secvndæ, & Tertiam Partem D. Thomæ

Esparza Arteida, Martin de
Lugduni, 1666

XXVII. Vtrum omnia sacramenta conferant omnibus æqualem gratiam?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94839](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94839)

QVÆSTIO XXVII.

*Verum omnia Sacramenta conferant omnibus
æqualem gratiam?*

Videntur conferre æqualem. 1. Quia Cyprianus lib. 4. Epist. 7. sub initium: *In sacramento*, ait, *salutaribus necessitate cogente, & Deo indulgentiam suam largiente totum credentibus conferunt divina compendia*. Et rursus ante medium. *Quinimodò Spiritus sanctus non de mensura datur, sed super credentem totus infunditur. Nam si dies omnibus æqualiter nascitur, & si Sol super omnes pari, & æquali luce diffunditur; quanto magis Christus Sol, & dies verus in Ecclesia sua lumen vite æterna pari æqualitate largitur?* Ergo neque ex parte sacramentorum, eorumque secundum se diuersitate, vt liquet ex prima periodo; neque ex parte suscipientium, vt liquet ex toto testimonio, exque tota illa Epistola, potest vlla esse inæqualitas gratiæ collatæ vi sacramentorum.

2. Omnia imprimis sacramenta habent, secundum se, æqualem vim, & efficacitatem. Quia omnium vis, & efficacia provenit ex iisdem Christi meritis potentibus æqualiter influere per quodvis instrumentum. Nulla deinde inæqualitas influxus, & effectus provenire potest ex inæquali deuotione, aut dispositione, vel ministris, vel suscipientis, vel vtriusque. Primum, quia inæqualitas hinc proveniens esset ex opere operantis, ideoque non esset propria sacramentorum, nec quoad effectum proprium ipsorum ex opere operato. Rursus quia sacramentorum significatio, cui est essentialiter coniuncta, atque omnino commensurata vis causatiua gratiæ, non potest esse diuersa, & inæqualis pro diuersitate, & inæqualitate deuotionis eius, aut dispositionis, vtpote insensibilem ex se, nihilque proinde significantium, vel adæquatè, vel inadæquatè. Demum quia maiora peccata, vel ministri, vel suscipientis, vel vtriusque non efficiunt, vt conferatur minor gratia; ac proinde neque maiora merita efficere possunt, vt conferatur maior ex opere operato. Omnia igitur sacramenta, omnibus, & semper conferunt æqualem gratiam.

3. Sacramentum Eucharistiæ est dignius cæteris, vt per se patet, & exigit meliorem dispositionem, nempe statum gratiæ; quàm Sacramenta Baptismi, & Pœnitentiæ, vtpote conferibilia peccatori. Et nihilominus conferunt plus ista duo Sacramenta, quàm Sacramentum Eucharistiæ. Quia conferunt, simul cum gratia, remissionem peccatorum, quàm Eucharistia minimè confert, aut conferre vnquam potest, vt nuper dictum est. Hic autem excessus est incompenſabilis per intensiorem gratiæ, vtcumque magnam. Quia plus interest esse sine peccato, quàm esse cum quantalibet intensiōe gratiæ. Ergo nec ex inæquali dignitate Sacramentorum, nec ex inæquali suscipientium dispositione potest euadere inæquatis sacramentorum effectus quoad intensiōem gratiæ. Nullū porro aliud apparet inæqualitatis vllius caput.

Art. 1. Respondetur. Sacramenta imprimis diuersæ speciei conferunt cæteris paribus inæqualem gratiam. Quia quæ differunt specie sunt inæqualis dignitatis, vt constabit ex dicendis q. 35. Dignitas autem Sacramentorum pefatur, vel maximè penes vim causatiuam gratiæ. Præterea diuina prouidentia nihil frustra molitur, & media finibus iuste semper accommodat, ideoque non vtitur inæqualibus instrumentis, nisi ad inducendos, quantum est de se, inæquales effectus.

Art. 2. Deinde idem etiam Sacramentum specie confert inæqualem gratiam, inæqualiter dispositis,

dicente Tridentino sessione 6. cap. 7. *Adultos per Baptismum* (eadem est ratio de reliquis Sacramentis) *iustificari, iustitiam in se recipientes secundum propriam cuiusque dispositionem, & cooperationem*. Atque in ordine naturali, cui attemperatur ordo supernaturalis, ab eodem igne plus caloris recipit, qui plus ei appropinquit. Quo exemplo vtitur in hanc ipsam rem D. Thomas quæst. 69. art. 8. Spectat etiam ad perfectionem prouidentiae Dei, vt promoueat honestos hominum conatus, & feruentem vsum gratiæ antecederet præhabita, donando largius, non solum plus merenti, sed etiam melius disposito.

Artic. 5. Confirmatur vtrique conclusio. Quia cibus, & potus naturales causant meliorem effectum ex se, quàm ablutio naturalis; & ex eodem nutrimento plus accrescit sano, aut magis sano, quàm ægro, aut minus sano, & proportionaliter de ablutione. Ergo entitates materiales Sacramentorum (nempe est eadem quoad hoc ratio de cæteris quocunque Sacramentis) ex proportionem symbolica significant inæqualem effectum gratiæ, iuxta inæqualitatem, tum ipsarum secundum se, tum etiam dispositionis præexistentis ex parte subiecti. Ergo nec omnia Sacramenta eidem, vel diuersis; nec idem Sacramentum omnibus æqualem semper gratiam conferunt.

Ad 1. Tota illa Epistola Cypriani agit de solo Baptismo, & de æqualitate remissionis omnium peccatorum, atque de totalitate coniunctionis cum Deo quoad substantiam per exclusionem omnis ab eodem separationis. Quapropter nihil inde deduci potest pro maiori, vel minori, aut æquali intensiōe gratiæ, de qua sola, & non de peccatorum deletionem instituitur præfens controuersia. Præterea exemplum illud de die, & Sole fauet potius nostræ sententiæ, quia inæqualis intensiō lucis diffunditur in corpora dispariter, aut obiecta Soli, aut opaca in se.

Art. 1. Ad 2. Merita Christi, sicut, & aliæ causæ principales, ac vniuersales, operantur inæqualiter ex natura rei, iuxta inæqualitatem instrumentorum, quibus vtiuntur; maximè cum illis vtiuntur ex proprio delectu, eoque sapientissimo, prout vtitur Christus Dominus. Eadem inæqualitas effectus provenit similiter ex iisdem causis vniuersalibus propter inæqualitatem dispositionis reperiæ in subiecto, in quod influunt.

Art. 2. Quod attinet ad deuotionem, & probitatem ministri maiorem, vel minorem; conceditur nihil eam conferre ad inæqualitatem gratiæ ex opere operato. Quia nec cibus datus a saniori, vel cum meliori intentione, magis nutrit, & sic de similibus. Negatur tamen eandem esse rationem de meliori dispositione ex parte suscipientis. Quia licet augmentum gratiæ correspondens meliori dispositioni, quatenus meritoria est ipsa dispositio, non sit ex opere operato, nihilominus, quod correspondet eidem, quatenus dispositiua est formaliter, est ex opere operato. Nam dispositio, vt dispositio tenet se omnino ex parte passi, nec habet rationem causæ, vel etiam inadæquatæ respectu effectus, ad quem disponit, atque ita omnes vnanimiter consent de aliis etiam causis, & dispositionibus vniuersaliter. Dictum porro est inæqualitatem istam prouenientem ex dispositione inæquali sufficienter significari per sacramenta, licet materialiter, & quoad entitatem, sit eadem semper significatio. Nempe significatio Sacramentorum, sicut exigentia innata aliorum agentium, est conditionata quoad hoc, & variatur formaliter variata conditione, quæ est ipsa dispositio.

Art. 3. Iam paritas ex peccatis nulla est. Quia licet peccata plura, aut maiora difficiliorem reddant demerito

demeritoriè remissionem eorum, & reditum gratiæ; cæterum in ratione indispositionis nihil variant. Quia quoduis peccatum lethale remouet à Deo totaliter, quātuncumque gratiā destruit, & ad quantulumcumque indisponit omnino, absque discrimine quoad gradus. Vnde maiori peccatori difficilius, sed non minor confertur gratia cæteris paribus, vndeque ea proueniat. At dispositio bona potest esse maior, & minor; atque ad maiorem, & minorem gratiam. Quia non quouis accessus ad Deum coniungit cum ipso totaliter, nec totam gratiam inducit.

Ad 3. Sacramentum Eucharistiæ confert per se plus gratiæ, quam alia sacramenta. Remissionem verò peccatorum, quam dant Baptismus, & Confessio, compensat cum excessu per maiorem vim præseruandi in posterum peccatis. Præseruatio enim est quid maius in ratione doni, quam remissio, quia remouet magis à malo. Nempe remissio non impedit quominus euenerit malum præteritum cum quo pugnat. At præseruatio impedit, ne eueniat malum futurum, cum quo pugnat. Quod si remissio certa peccatorum, quæ habetur ex vi Baptismi, & Confessionis; atque præseruatio efficax incerta, quæ habetur ex vi Eucharistiæ, dicantur se habere, tanquam excedens, & excessum; accedit nihilominus pro excessu simpliciter effectus Eucharistiæ, excessus vberioris gratiæ præsentis æquè certus.

QVÆSTIO XXVIII.

Vtrum gratia Sacramentalis differat aliquatenus à gratia non Sacramentali?

Videtur nihil differre. 1. Quia gratia sanctificans, siue habita per sacramenta, siue habita absque sacramentis, perficit vniuersaliter animam in ordine ad actus omnium virtutum. Hoc nimirum habet ex suo conceptu, vt afferat secum habitus omnium virtutum, & dona, atque auxilia actualia illis proportionata. His autem positis ponitur omnis perfectio, cuius anima est capax, & ad quam ordinantur sacramenta. Nihil igitur superest, per quod gratia sacramentalis differat à non sacramentali; aut in plus, aut in minus.

2. Omnis additio, vel subtractio in formis variat speciem, vt dicitur 8. Metaphys. text. 10. Absurdum est autem dicere, gratiam, quæ confertur per sacramenta, differre specie ab ea gratia, quæ datur absque sacramentis; præsertim cum sacramenta instituta sint, vt reparetur gratia amissa per peccatum, eademque augeatur, quæ gratia collata fuerat à solo Deo immediatè, nullòque interposito sacramento. Neutra igitur gratia plus aliquid habet, vel minus, ac proinde nihil differunt inter se.

Art. 1. Respondetur. Omnia sacramenta conueniunt in significanda eadem gratia sanctificante quoad substantiam, vt apparet ex quæstione 1. differunt tamen realiter, quoad modum illam significandi. Quia aliud illam significat per modum abluentis; aliud per modum confortantis; aliud per modum nutrientis; & sic de cæteris, vt patet ex eorum materiis, & formis, & exponetur vberius circa singula sacramenta in particulari. Effectus autem sacramentorum sunt conformes significationibus eorum. Necessè igitur est, vt illi significationum diuersitati correspondeat aliqua diuersitas ex parte effectus. Nulla verò diuersitas esse potest quoad dona permanentia & habitualia gratiæ. Quia vna eademque, quoad substantiam, gratia sanctificans confertur per omnia sacramenta, nihilque differens substantialiter à

gratia, quæ confertur extra sacramenta. Quia verò habitus omnium virtutum necessariò consequuntur ad gratiam sanctificantem sub eadem eius mensura, nec etiam quoad eos habitus secundum se, vllum existit discrimen specificum.

Artic. 2. Tota itaque differentia effectiua, tenens se ex parte effectus sacramentorum, reuocatur ad auxilia actualia gratiæ, penes quæ contingit esse magnam diuersitatem sub eadem intensiōe gratiæ habitualis. Quare sub eadem intensiōe gratiæ sanctificantis potest haberi, & habetur per se, ex vi vniuscuiusque sacramenti, specialis abundantia auxiliorum actualium peculiariter vtilium ad finem itidem peculiarem ad quem vnumquodque sacramentum specialiter ordinatur; atque per talium auxiliorum diuersitatem sortitur gratia habitualis cum multiplicem modum essendi, ac iuuandi animam, qui correspondet peculiari significandi modo obseruato in vnoquoque sacramento. Quæ est sententia D. Thomæ quæstione 62. art. 2. aliorumque communis, antiquatis iam opinionibus quorundam de habitu speciali ad finem cuiusque sacramenti proprium, de gratia habituali intrinsecè curatiua, nec dabili sano; necnon de qualitate purè exornatiua animi.

Art. 3. Datur alia præterea differentia gratiæ habitualis sacramentalis à non sacramentali penes effectus formales quos non præstat se sola, sed partim per se, partim per adminicula sibi extrinsecus superaddita; quatenus gratia habitualis procedens efficienter à sacramentis habet formaliter ratione coniunctionis cum eisdem, vim peculiarem salutariter consolandi, instruendi, excitandi, vt dictum est q. 11. & quæst. 24. Gratia igitur habitualis, sacramentalis est quidem eadem entitatiuè cum non sacramentali; differt tamen ab eadem extrinsecè, tum per adiuncta specialia auxilia actualia gratiæ, tum per peculiare effectus formales salutare inadaquatè præstitos per ipsam secundum se.

Ad 1. Tametsi gratia quælibet habitualis perficiat animam vniuersaliter in ordine ad actus omnium virtutum; tamen quæ sacramentalis est, seu habita per sacramenta, perficit specialiter, ac magis intense quoad aliquos actus, & præterea comminuat animæ speciales effectus formales salutare modo dicto.

Ad 2. Additio, & diminutio quoad essentialia variant speciem, sed non additio, & diminutio quoad intensiōem; & quoad extrinsecas, aut accidentalia, vt dictum est euenire in re nostra.

QVÆSTIO XXIX.

Vtrum gratia Sacramentalis incipiat esse in instanti?

Videtur non incipere in instanti. Quia non incipit imprimis in instanti terminatiuo extrinsecò sacramento, pro quo primum non est ipsum sacramentum, & ante quod immediatè fuit. Deinde nec incipit, aut idem instans extrinsecum, in alio priori instanti, pro quo primum est sacramentum, & ante quod immediatè nondum erat. Non quidem incipit esse in instanti terminatiuo extrinsecò sacramento. Primum. Quia nulla causa dat esse effectui, quando ipsa iam non existit. Deinde, quia sacramenta significant suum effectum de præsentis, vt faciliè cuius apparet per inductionem; ac proinde, pro viuificatione sui, exigunt effectum sibi coexistentem. Demum, quia inde fieret peccatorem validè, & sine obice baptiza